

Sols davant el perill

“L a protecció que tenim fa riure. Els diners de què disposem per viure fan plorar. I si pensem en el futur, quan acabin els processos judicials, sabem que la nostra situació pot empitjorar encara molt més. No hi ha res previst. Aquest país no es seriós en coses com aquestes. Aquí continuem improvisant... i dia que passa any que empeny” –va dir aquell home amb cara de cansat, amb cara d’estar a punt de llençar el barret al foc d’un moment a l’altre. No era qualsevol. Era un testimoni protegit dels sumaris de la “guerra bruta” contra ETA. Un funcionari que, en un moment determinat, es va veure involucrat en determinats fets i, quan va arribar el moment, els hi va explicar als jutges de l’Audiència Nacional.

“Em vaig complicar la vida per sempre més –continuà–. No em penso tirar enrere del que he declarat, però tampoc recomanaré a ningú que col·labori a cegues amb la justícia com ho vaig fer jo en el seu moment. A vegades penso que la presó per una temporada és molt millor que viure tota la vida amagat d’uns i altres. Que passar tota la vida mirant enrere”.

El problema dels testimonis protegits no està resolt. Millor dit, està força embolicat. Recentment, un dels més coneguts, l’ex-agent de la Guàrdia Civil José María Velázquez Soriano, que va estar destinat al Servei d’Informació d’Intxaurren, i posteriorment va declarar contra el general Rodríguez Galindo en el sumari de l’assassinat de Lasa i Zabala, va anar a veure el jutge Javier Gómez de Liano per anunciar-li que deixaria de col·laborar amb la justícia donat que no li garantien la protecció adequada.

“I és que tothom es pensa que la qüestió es resol amb dos o tres funcionaris de la policia d’escorta, però la cosa és molt més complicada –afirmava un altre testimoni protegit i involucrat en assumptes de narcotràfic. Quan estàs en una situació com aquesta l’únic que et plouen són amenaces i és més que probable que hagi de canviar de casa unes quantes vegades, una despesa no prevista per l’administració. D’altra banda, tampoc pots treballar normalment i necessites diners per fer bollir l’olla cada dia.

Això significa, doncs, una mena de salari mensual que pot variar segons les necessitats familiars. El Ministeri de Justícia sempre diu que no té un duro per cobrir aquestes despeses, i això fa que, alguns de nosaltres, estem en situacions realment dramàtiques. Millor dit, de vergonya”.

Alguns jutges com Baltasar Garzón, Javier Gómez de Liano o Carlos Bueren, quan formava part de l’Audiència Nacional, han lluitat per desbloquejar partides de diners destinades a cobrir les necessitats dels testimonis protegits. Però no sempre ho han aconseguit. A vegades els ministres implicats –Justícia, Interior i Defensa– es passen la pilota i al final no se’n treu l’aigua clara. Es a dir, no vol pagar ningú. Conec un cas d’un important “penedit” sortit de les xarxes de narcotraficants i testimoni clau en diversos sumaris que va haver de viure un període llarg en una casa propietat d’un altre traficant engarjolat i que també havia decidit col·laborar amb la justícia. Per falta de pressupost, la mateixa Guàrdia Civil encarregada de protegir-lo, li va buscar aquell allotjament a correu i alguns agents li van donar diners de la seva butxaca perquè pogués menjar com cal. L’ex-narcotraficant es pujava per les parets.

“Moltes vegades penso que no hi ha ganes d’arribar fins al final de les coses –argumentava un conegut penalista de Madrid. En veu baixa, polítics i juristes, estan d’acord a dir que determinats sumaris mai es podran tancar sense la intervenció dels testimonis protegits, “penedit” o no, però després ningú posa els mitjans econòmics sobre la taula perquè les coses tirin endavant. Cap testimoni protegit ha estat tractat com calia”.

La setmana passada, els ministres Jaime Mayor Oreja (Interior) i Eduardo Serra (Defensa), van comparèixer davant de la Comissió de Secrets Oficials del Congrés per donar compte de la utilització dels fons reservats en el segon semestre de 1996. El Ministeri d’Interior va gastar 657 milions. El CESID es va fumar els 1.000 milions assignats per a tot l’any. I Defensa el 60% dels 205 que tenia disponibles. El detall de les partides no es va fer públic, però és evident que el capítol de “seguretat de testimonis protegits” no devia aparèixer enlloc. ■

XAVIER VINADER

“Alguns jutges han lluitat per desbloquejar partides de diners destinades a cobrir les necessitats mínimes dels testimonis protegits. Però no sempre ho han aconseguit.”